

Expertisecentrum
seksualiteit

datum

14-5-2025

projectnummer

NL0312MR

auteurs

Anne Oldenhof

Jos Vroege

Hanneke de Graaf

copyright

© Rutgers 2025

PSTG-rapport 2024

Platform van Seksuologie & Transgenderzorg teams in GGZ-instellingen

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Registratiegegevens 2024	4
2.1	Demografische gegevens nieuwe cliënten	4
2.2	Verwijzer	5
2.3	Hoofddiagnose volgens DSM-5	6
2.4	Belangrijkste seks & gender probleem	7
2.5	Advies na intake	10
3	Discussie	11
4	Literatuur	13
5	Bijlagen	14
5.1	Registratieformulier PSTG	14
5.2	Aantal nieuwe cliënten	16
5.3	Percentage nieuwe cliënten met genderdysforie	16
5.4	PSTG-samenstelling	17

Voor u ligt het rapport over 2024 van het Platform van Seksuologie & Transgenderzorg teams in GGZ-instellingen (PSTG) – voorheen: Platform van Seksuologische Teams in GGZ-instellingen. Het PSTG werd in 2004 opgericht op initiatief van Parnassia, Altrecht en de Rutgers NISSO Groep in het kader van het project 'Seksualiteitshulpverlening in de tweedelijns GGZ' (Vroege, 2006). Het eerste PSTG-rapport verscheen in 2009.

Het PSTG is een overlegplatform: tweemaal per jaar wordt een vergadering belegd waarin wordt gediscussieerd over de seksualiteitshulpverlening bij GGZ-instellingen, zowel op organisatorisch als op inhoudelijk gebied. Dit overleg is gekoppeld aan het GGZ-Genderoverleg – een overleg van de PSTG-leden met vertegenwoordigers van het Kennis- en Zorgcentrum Genderdysforie in het Amsterdam UMC.

Het PSTG bestaat momenteel uit 10 (vestigingen van) GGZ-instellingen met seksuologie & transgenderzorg teams. Het systematisch registreren van een aantal gegevens over de hulpverlening bij deze instellingen is een kernactiviteit van dit platform.

Het doel van de registratie

De PSTG-registratie is bedoeld om inzicht te krijgen in wat voor cliënten een beroep doen op de seksuologie & transgenderzorg teams bij GGZ-instellingen en wat voor problemen zij hebben.

Wat wordt geregistreerd?

Iedere deelnemende instelling registreert bij aanvang van de behandeling een aantal gegevens: geslacht, geboortjaar, geboorteland, geslacht partner, datum eerste gesprek, verwijzer, hoofdiagnose volgens DSM, belangrijkste seks & gender probleem en advies na intake. Sinds 2016 worden bij afronding van de behandeling geen gegevens meer geregistreerd. Dat is om deelname aan de registratie zo laagdrempelig mogelijk te maken.

Wie hebben er geregistreerd?

Over 2024 hebben zeven (vestigingen van) GGZ-instellingen geregistreerd: PsyQ Almere, PsyQ Beverwijk, PsyQ Den Haag, PsyQ Groningen, PsyQ Rotterdam, PsyQ Utrecht en PsyQ Zaandam. Van GGZ Eindhoven, PsyQ Leiden en PsyQ Tilburg zijn dit jaar geen gegevens beschikbaar.

Opbouw van het rapport

In hoofdstuk 2 worden de registratiegegevens van 2024 gepresenteerd, gevolgd door een bespreking van de resultaten in hoofdstuk 3. Daarna volgt de literatuurlijst, een bijlage met het gebruikte registratieformulier, een bijlage met het aantal nieuwe cliënten bij de deelnemende (vestigingen van) GGZ-instellingen in 2003-2024, een bijlage met het percentage nieuwe cliënten met genderdysforie in 2003-2024 en een overzicht van de huidige deelnemers aan het PSTG.

2 Registratiegegevens 2024

2.1 Demografische gegevens nieuwe cliënten

	Almere	Beverwijk	Den Haag	Groningen	Rotterdam	Utrecht	Zaandam	Totaal
Geslacht cliënt (%)								
Man	41	71	64	49	62	46	57	57
Vrouw	59	29	36	51	35	54	36	41
Anders	0	0	0	0	3	0	7	2
Onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0
Relatiestatus (%)								
Man met vrouwelijke partner	21	26	30	15	12	18	25	21
Man met mannelijke partner	3	5	4	5	8	0	4	5
Man zonder partner	18	41	30	29	40	29	28	31
Vrouw met mannelijke partner	41	17	14	23	19	29	18	21
Vrouw met vrouwelijke partner	8	5	3	9	3	4	1	4
Vrouw zonder partner	10	7	20	20	12	21	17	16
Anders	0	0	1	0	7	0	7	3
Onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0
Leeftijd (%)								
10-19 jaar	3	10	4	4	6	4	6	5
20-29 jaar	39	33	49	50	45	46	48	46
30-39 jaar	23	41	22	23	29	43	23	27
40-49 jaar	23	12	11	9	13	7	11	12
50-59 jaar	5	2	6	9	4	0	8	6
60-69 jaar	8	2	5	5	3	0	4	4
70 jaar en ouder	0	0	3	1	1	0	0	1
Onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0
Gemiddelde leeftijd	34,7	31,3	33,3	33,1	32,3	29,9	31,8	32,5
Migratie achtergrond* (%)								
Nederlands	59	93	77	90	73	89	56	75
Migrant	21	2	22	10	14	11	7	12
Kind van migrant	21	5	1	0	12	0	12	7
Onbekend	0	0	0	0	2	0	25	6
Etnische achtergrond** (%)								
Nederlands	59	93	77	90	73	89	56	75
Europees	5	2	14	6	11	4	6	8
Niet-Europees	36	5	10	4	14	7	13	12
Onbekend	0	0	0	0	2	0	25	6
Totaal aantal (n)	39	42	81	80	104	28	100	474

*Bij een Nederlandse achtergrond is iemand en beide ouders in Nederland geboren. Bij een migrant zijn de cliënt en (een van) de ouders niet in Nederland geboren. Bij een kind van een migrant is de cliënt in Nederland geboren en (een van) de ouders niet.

**Bij een Nederlandse achtergrond is iemand en beide ouders in Nederland geboren. Indien iemand buiten Nederland is geboren, dan is het geboorteland het land van herkomst. Als iemand in Nederland is geboren en een ouder of beide ouders zijn buiten Nederland geboren, dan is het geboorteland van de ouders het herkomstland. Indien de ouders in verschillende niet-Nederlandse landen geboren zijn, is het geboorteland van de moeder leidend.

Etnische achtergrond* (%)	Almere	Beverwijk	Den Haag	Groningen	Rotterdam	Utrecht	Zaandam	Totaal
Nederland	59	93	77	90	73	89	56	75
Turkije	3	0	4	3	5	0	3	3
Rest Europa	3	2	9	4	6	7	3	5
Marokko	0	0	1	0	0	0	2	1
Rest Afrika	0	0	1	1	1	4	0	1
Ned. Antillen en Aruba	0	0	1	0	4	0	1	1
Suriname	15	0	0	1	2	0	5	3
Rest Midden- en Zuid-Amerika	0	2	0	1	1	0	1	1
Noord-Amerika	0	0	0	0	1	0	0	0
Indonesië/voorm. Ned.-Indië	0	2	0	0	2	0	1	1
Japan	0	0	0	0	0	0	0	0
Rest Azië	21	0	7	0	4	0	3	4
Australië, Oceanië	0	0	0	0	0	0	0	0
Onbekend	0	0	0	0	2	0	25	6
Totaal aantal (n)	39	42	81	80	104	28	100	474

*Op basis van geboorteland ouders, waarbij de in het buitenland geboren ouder als leidend wordt genomen.

Indien de ouders in verschillende niet-Nederlandse landen geboren zijn, is het geboorteland van de moeder leidend.

2.2 Verwijzer

Verwijzer (%)	Almere	Beverwijk	Den Haag	Groningen	Rotterdam	Utrecht	Zaandam	Totaal
Huisarts / poh-ggz	46	64	70	36	48	50	68	56
Soa-polikliniek / sense	0	0	0	0	0	0	1	0
GGZ in eigen instelling	51	24	15	58	38	29	22	33
GGZ elders	3	12	10	6	10	18	4	8
Justitiële hulpverlening	0	0	0	0	0	0	0	0
Polikliniek seksuologie somatisch ziekenhuis	0	0	0	0	1	4	0	0
Somatisch specialist somatisch ziekenhuis	0	0	1	0	1	0	0	0
Psycholoog/psychiater somatisch ziekenhuis	0	0	1	0	1	0	0	0
Genderteam somatisch ziekenhuis	0	0	3	0	1	0	3	1
Anders	0	0	0	0	1	0	2	1
Onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal aantal (n)	39	42	81	80	104	28	100	474

2.3 Hoofddiagnose volgens DSM-5

Hoofddiagnose volgens DSM-5 (%)	Almere	Beverwijk	Den Haag	Groningen	Rotterdam	Utrecht	Zaandam	Totaal
Neurobiologische ontwikkelingsstoornis: ASS	3	5	11	20	6	4	2	8
Neurobiologische ontwikkelingsstoornis: ADHD	13	2	9	4	1	11	2	5
Neurobiologische ontwikkelingsstoornis: Anders	0	0	0	0	0	0	0	0
Schizofreniespectrum- of andere psychotische stoornis	3	0	0	3	0	0	1	1
Bipolaire-stemmingsstoornis	0	2	1	4	2	0	0	2
Depressieve-stemmingsstoornis	15	2	11	9	5	4	13	9
Angststoornis	5	0	5	5	7	14	6	6
Obsessieve-compulsieve of verwante stoornis	3	0	1	0	1	0	0	1
Psychotrauma- of stressorgerelateerde stoornis	36	7	12	18	12	7	6	13
Dissociatieve stoornis	0	0	0	0	1	0	0	0
Somatisch-symptoomstoornis of verwante stoornis	0	0	0	3	0	0	0	0
Voedings- of eetstoornis	0	0	0	1	0	0	0	0
Stoornis in de zindelijkheid	0	0	0	0	0	0	0	0
Slaap-waakstoornis	0	0	0	0	0	0	0	0
Seksuele disfunctie	0	0	1	0	0	0	2	1
Genderdysforie	13	45	16	21	38	18	29	27
Disruptieve, impulsbeheersings- of andere gedragsstoornis	0	0	7	0	1	0	0	2
Middelgerelateerde of verslavingsstoornis	0	0	3	1	2	0	1	1
Neurocognitieve stoornis	0	0	1	0	2	0	0	1
Persoonlijkheidsstoornis	8	0	9	13	8	32	3	8
Parafiele stoornis	0	0	0	0	1	0	3	1
Overige psychische stoornis	3	29	10	0	15	11	28	14
Bewegingsstoornis of andere bijwerking van medicatie	0	0	0	0	0	0	0	0
Ander probleem dat reden voor zorg kan zijn	0	0	3	0	0	0	1	1
Onbekend	0	7	0	0	0	0	3	1
Totaal aantal (n)	39	42	81	80	104	28	100	474

2.4 Belangrijkste seks & gender probleem

	Almere	Beverwijk	Den Haag	Groningen	Rotterdam	Utrecht	Zaandam	Totaal
Seks & gender probleem (%)								
Problemen seksueel verlangen	31	33	24	19	44	25	24	29
11 Verminderd seksueel verlangen	18	12	1	14	14	7	5	10
12 Seksuele aversie	5	0	1	0	7	4	2	3
13 Overmatig seksueel verlangen	5	19	22	5	23	14	17	16
18 Anders	3	2	0	0	0	0	0	0
Problemen seksuele opwinding	16	7	7	10	3	11	13	9
21 Probleem subjectieve opwinding	3	0	3	0	1	7	4	2
22 Erectie-/lubricatieprobleem	13	5	3	10	1	4	9	6
28 Anders	0	2	1	0	1	0	0	1
Problemen orgasme	3	0	1	3	2	4	1	2
31 Orgasme probleem	3	0	0	3	2	0	0	1
32 Voortijdig orgasme	0	0	1	0	0	4	1	1
33 Anhedonisch orgasme	0	0	0	0	0	0	0	0
34 Ejaculatieprobleem	0	0	0	0	0	0	0	0
38 Anders	0	0	0	0	0	0	0	0
Seksuele-pijnproblemen	5	2	7	4	5	15	3	5
41 Dyspareunie	5	0	3	3	5	11	3	4
42 Vaginisme	0	2	3	1	0	4	0	1
43 Pijn andere lichaamsdelen	0	0	0	0	0	0	0	0
44 Verminderde gevoeligheid geslachtsdelen	0	0	0	0	0	0	0	0
48 Anders	0	0	1	0	0	0	0	0
50 Parafilie	0	2	0	4	1	0	4	2
60 Genderdysforie	21	45	35	49	43	35	45	41
Seksueel misbruik/geweld	3	2	3	8	0	4	4	3
71 Problematiek dader	0	0	0	0	0	0	1	0
72 Problematiek slachtoffer	3	2	3	8	0	4	3	3
78 Anders	0	0	0	0	0	0	0	0
Seksuele ontevredenheid	21	2	9	4	2	4	5	5
81 Over frequentie seksueel contact	3	0	1	0	0	0	1	1
82 Over aard seksueel contact	5	0	3	0	0	4	0	1
83 Over seksueel contact met derde(n)	0	0	0	0	0	0	1	0
84 Over eigen seksuele oriëntatie	13	2	4	4	2	0	1	3
85 Over eigen uiterlijk	0	0	0	0	0	0	1	0
86 Over ontbreken partner	0	0	0	0	0	0	1	0
88 Anders	0	0	1	0	0	0	0	0
91 Ander seksueel probleem	3	2	1	1	1	0	1	1
Onbekend	0	2	15	0	0	4	0	3
Totaal aantal (n)	39	42	81	80	104	28	100	474

2.4.1 Belangrijkste seks & gender probleem mannen

	Almere	Beverwijk	Den Haag	Groningen	Rotterdam	Utrecht	Zaandam	Totaal
Seksueel hoofdprobleem (%)								
Problemen seksueel verlangen	19	27	35	10	44	39	28	31
11 Verminderd seksueel verlangen	6	0	2	5	5	0	0	3
12 Seksuele aversie	0	0	0	0	5	8	0	2
13 Overmatig seksueel verlangen	13	27	33	5	34	31	28	26
18 Anders	0	0	0	0	0	0	0	0
Problemen seksuele opwinding	31	7	6	5	4	16	16	9
21 Probleem subjectieve opwinding	0	0	0	0	2	8	0	1
22 Erectie-/lubricatieprobleem	31	7	4	5	2	8	16	8
28 Anders	0	0	2	0	0	0	0	0
Problemen orgasme	0	0	2	0	0	8	2	1
31 Orgasme probleem	0	0	0	0	0	0	0	0
32 Voortijdig orgasme	0	0	2	0	0	8	2	1
33 Anhedonisch orgasme	0	0	0	0	0	0	0	0
34 Ejaculatieprobleem	0	0	0	0	0	0	0	0
38 Anders	0	0	0	0	0	0	0	0
Seksuele-pijnproblemen	0	0	0	0	0	0	0	0
41 Dyspareunie	0	0	0	0	0	0	0	0
42 Vaginisme	0	0	0	0	0	0	0	0
43 Pijn andere lichaamsdelen	0	0	0	0	0	0	0	0
44 Verminderde gevoeligheid geslachtsdelen	0	0	0	0	0	0	0	0
48 Anders	0	0	0	0	0	0	0	0
50 Parafilie	0	3	0	5	2	0	7	3
60 Genderdysforie	19	57	33	64	48	39	35	43
Seksueel misbruik/geweld	0	0	2	5	0	0	4	2
71 Problematiek dader	0	0	0	0	0	0	2	0
72 Problematiek slachtoffer	0	0	2	5	0	0	2	2
78 Anders	0	0	0	0	0	0	0	0
Seksuele ontevredenheid	31	3	10	8	3	0	8	6
81 Over frequentie seksueel contact	6	0	2	0	0	0	0	1
82 Over aard seksueel contact	0	0	2	0	0	0	0	0
83 Over seksueel contact met derde(n)	0	0	0	0	0	0	2	0
84 Over eigen seksuele oriëntatie	25	3	4	8	3	0	2	5
85 Over eigen uiterlijk	0	0	0	0	0	0	2	0
86 Over ontbreken partner	0	0	0	0	0	0	2	0
88 Anders	0	0	2	0	0	0	0	0
91 Ander seksueel probleem	0	0	0	3	2	0	2	1
Onbekend	0	3	14	0	0	0	0	3
Totaal aantal (n)	16	30	52	39	65	13	57	272

2.4.2 Belangrijkste seks & gender probleem vrouwen

	Almere	Beverwijk	Den Haag	Groningen	Rotterdam	Utrecht	Zaandam	Totaal
Seksueel hoofdprobleem (%)								
Problemen seksueel verlangen	39	50	6	27	48	13	23	29
11 Verminderd seksueel verlangen	26	42	0	22	31	13	14	20
12 Seksuele aversie	9	0	3	0	11	0	6	5
13 Overmatig seksueel verlangen	0	0	3	5	6	0	3	3
18 Anders	4	8	0	0	0	0	0	1
Problemen seksuele opwinding	4	8	7	15	3	7	11	8
21 Probleem subjectieve opwinding	4	0	7	0	0	7	11	4
22 Erectie-/lubricatieprobleem	0	0	0	15	0	0	0	3
28 Anders	0	8	0	0	3	0	0	1
Problemen orgasme	4	0	0	5	6	0	0	3
31 Orgasme probleem	4	0	0	5	6	0	0	3
32 Voortijdig orgasme	0	0	0	0	0	0	0	0
33 Anhedonisch orgasme	0	0	0	0	0	0	0	0
34 Ejaculatieprobleem	0	0	0	0	0	0	0	0
38 Anders	0	0	0	0	0	0	0	0
Seksuele-pijnproblemen	9	8	17	7	14	27	8	13
41 Dyspareunie	9	0	7	5	14	20	8	9
42 Vaginisme	0	8	7	2	0	7	0	3
43 Pijn andere lichaamsdelen	0	0	0	0	0	0	0	0
44 Verminderde gevoeligheid geslachtsdelen	0	0	0	0	0	0	0	0
48 Anders	0	0	3	0	0	0	0	1
50 Parafilie	0	0	0	2	0	0	0	1
60 Genderdysforie	22	17	38	34	31	33	50	34
Seksueel misbruik/geweld	4	8	3	10	0	7	6	5
71 Problematiek dader	0	0	0	0	0	0	0	0
72 Problematiek slachtoffer	4	8	3	10	0	7	6	5
78 Anders	0	0	0	0	0	0	0	0
Seksuele ontevredenheid	13	0	6	0	0	7	3	5
81 Over frequentie seksueel contact	0	0	0	0	0	0	3	1
82 Over aard seksueel contact	9	0	3	0	0	7	0	2
83 Over seksueel contact met derde(n)	0	0	0	0	0	0	0	0
84 Over eigen seksuele oriëntatie	4	0	3	0	0	0	0	2
85 Over eigen uiterlijk	0	0	0	0	0	0	0	0
86 Over ontbreken partner	0	0	0	0	0	0	0	0
88 Anders	0	0	0	0	0	0	0	0
91 Ander seksueel probleem	4	8	3	0	0	0	0	2
Onbekend	0	0	17	0	0	7	0	3
Totaal aantal (n)	23	12	29	41	36	15	36	192

2.5 Advies na intake

	Almere	Beverwijk	Den Haag	Groningen	Rotterdam	Utrecht	Zaandam	Totaal
Advies na intake (%)								
Nadere diagnostiek (nog geen behandeladvies)	0	7	5	0	2	11	3	3
Behandeling bij seks & gender team	85	74	82	35	60	61	70	65
Behandeling bij seks & gender team + behandeling elders	5	12	0	65	29	29	16	24
Behandeling elders	5	2	5	0	1	0	6	3
Terug naar verwijzer	3	5	9	0	9	0	4	5
Onbekend	3	0	0	0	0	0	1	0
Totaal aantal (n)	39	42	81	80	104	28	100	474

In dit rapport worden de registratiegegevens over 2024 van de seksuologie & transgenderzorg teams in zeven (vestigingen van) GGZ-instellingen gepresenteerd. Het aantal vestigingen dat gegevens aanleverde is gelijk aan vorig jaar. Het aantal nieuwe cliënten waarover wordt gerapporteerd is lager: bijna net zo hoog als in 2022 – de enige keer dat door dezelfde zeven (vestigingen van) GGZ-instellingen als in 2023 en 2024 gegevens werden aangeleverd (zie bijlage 5.2 en: Vroege, 2006; Kedde, 2009; Kruijer e.a., 2011; Hehenkamp & Van Zenderen, 2015; Tijdink, e.a., 2019, 2020; De Graaf & Vroege, 2020; Oldenhof e.a., 2021, 2022, 2023, 2024).

Acht van de 18 (vestigingen van) GGZ-instellingen die ooit gegevens hebben aangeleverd, maken thans geen onderdeel meer uit van het PSTG: PsyQ Heerlen, PsyQ Goes, Altrecht, Eleos-Midden, Eleos-Noordoost, Emergis, GGZ Ingeest en GGZ Friesland (zie: bijlage 5.2.). Al deze (vestigingen van) GGZ-instellingen beschikken niet meer over een seksuologie & transgenderzorg team ⁽¹⁾.

Bij de zeven seksuologie & transgenderzorg teams die over 2024 gegevens hebben aangeleverd, meldden zich in totaal 474 nieuwe cliënten. In 2023 waren dat 582 nieuwe cliënten. Van de cliënten is 57% van het mannelijk geslacht en heeft bijna de helft (47%) geen partner. De helft (51%) is jonger dan 30 jaar oud – in 2023 waren dat er naar verhouding meer (58%). Eén op de vijf (19%) heeft een migratieachtergrond. De verwijzer is in meer dan de helft van de gevallen de huisarts / poh-ggz (56%) en in een derde van de gevallen de GGZ in de eigen instelling (33%). In 2023 werden cliënten naar verhouding vaker verwezen door de huisarts / poh-ggz (65%) en minder vaak door de GGZ in de eigen instelling (27%).

De hoofddiagnose volgens de DSM is in 27% van de gevallen genderdysforie en in 14% van de gevallen een overige psychische stoornis – een classificatie gebruikt bij de hyperseksuele stoornis en bij een egodystone seksuele oriëntatie (in de DSM-IV nog geclassificeerd als seksuele stoornis NAO). Genderdysforie is ook in 2024 de meest gebruikte hoofddiagnose, al zijn er naar verhouding minder nieuwe cliënten met die hoofddiagnose dan in 2023 (37%). Belangrijke andere hoofddiagnoses zijn neurobiologische ontwikkelingsstoornis (13%), psychotrauma- of stressorgerelateerde stoornis (13%), depressieve-stemmingsstoornis (9%) en persoonlijkheidsstoornis (8%). De hoofddiagnose psychotrauma- of stressorgerelateerde stoornis werd naar verhouding vaker gebruikt dan in 2023 (8%).

Het belangrijkste seks & gender probleem van de cliënt kan in 2024 in 29% van de gevallen worden aangemerkt als een seksuele disfunctie, in 18% van de gevallen als een parafiele of hyperseksuele stoornis, in 41% van de gevallen als genderdysforie en in 3% van de gevallen als een egodystone seksuele

.....
¹ Datzelfde geldt voor zeven (vestigingen van) GGZ-instellingen die wel participeerden in het PSTG, maar nooit gegevens hebben aangeleverd: PsyQ Amsterdam, PsyQ Roermond, Eleos-Zuidwest, GGZ Breburg, GGZ Centraal, GGNet en GGNet-Scelta.

oriëntatie (²). In 2023 was naar verhouding minder vaak sprake van een seksuele disfunctie (24%) en vaker van genderdysforie (50%) – vooral bij cliënten die in het EPD als vrouw geregistreerd staan. In 2003-2013 was het percentage cliënten met genderdysforie – toen aangeduid als genderidentiteitsprobleem – 3-6%. In 2016-2023 nam dat toe van 13% tot 50%. In 2024 is voor het eerste sprake van een afname (zie: bijlage 5.3.).

Na de intake worden negen op de tien cliënten (89%) bij het seksuologie & transgenderzorg team in behandeling genomen, al dan niet in combinatie met een behandeling elders. Dat is duidelijk vaker dan in 2022 (toen: 74%) en ongeveer net zo vaak als in 2023 (toen: 86%). Soms worden beslissingen daaromtrent opgeschort en volgt eerst nadere diagnostiek (3%). Bijna een op de tien cliënten wordt na de intake verwezen naar een andere hulpverlener of terugverwezen naar de verwijzer (8%). Daarbij zal het onder meer gaan om cliënten met genderdysforie die op zoek zijn naar een verklaring dat een genderbevestigende somatische behandeling geïndiceerd is: dat soort verklaringen worden door de PSTG-leden niet gegeven. Daarnaast zal het gaan om cliënten met een seksuele disfunctie als hoofddiagnose: daarvan wordt de behandeling in de specialistische GGZ niet vergoed.

.....

² Bij problemen met het seksueel verlangen (met uitzondering van: overmatig seksueel verlangen), problemen met de seksuele opwindingsproblemen, problemen met het orgasme en seksuele-pijnproblemen is sprake van een seksuele disfunctie. Bij overmatig seksueel verlangen is sprake van een hyperseksuele stoornis. Seksuele ontevredenheid over de eigen seksuele oriëntatie duidt op een egodystone seksuele oriëntatie.

- Graaf, H., de & Vroege, J. (2020). *PSTG-rapport 2019*. Utrecht: Platform van Seksuologische Teams in GGZ instellingen / Rutgers.
- Hehenkamp, L., & Zenderen, K. van (2015). *PSTG-registratie 2010-2013*. Utrecht: Platform van Seksuologische Teams in GGZ instellingen / Rutgers WPF.
- Kedde, H. (2009). *PSTG-registratie 2007*. Utrecht: Platform van Seksuologische Teams in GGZ instellingen / Rutgers Nisso Groep.
- Kruijer, H., Kedde, H., & Vroege, J. (2011). *PSTG-registratie 2008-2009*. Utrecht: Platform van Seksuologische Teams in GGZ instellingen / Rutgers WPF.
- Oldenhof, A., Vroege, J., & Graaf, H. de (2021). *PSTG-rapport 2020*. Utrecht: Platform van Seksuologie & Transgenderzorg teams in GGZ instellingen / Rutgers.
- Oldenhof, A., Vroege, J., & Graaf, H. de (2022). *PSTG-rapport 2021*. Utrecht: Platform van Seksuologie & Transgenderzorg teams in GGZ instellingen / Rutgers.
- Oldenhof, A., Vroege, J., & Graaf, H. de (2023). *PSTG-rapport 2022*. Utrecht: Platform van Seksuologie & Transgenderzorg teams in GGZ instellingen / Rutgers.
- Oldenhof, A., Vroege, J., & Graaf, H. de (2024). *PSTG-rapport 2023*. Utrecht: Platform van Seksuologie & Transgenderzorg teams in GGZ instellingen / Rutgers.
- Tijdink, S., Vroege, J., & Graaf, H. de (2019). *PSTG-rapport 2016-2017*. Utrecht: Platform van Seksuologische Teams in GGZ instellingen / Rutgers.
- Tijdink, S., Vroege, J., & Graaf, H. de (2020). *PSTG-rapport 2018*. Utrecht: Platform van Seksuologische Teams in GGZ instellingen / Rutgers.
- Vroege, J.A. (2006). *Seksualiteitshulpverlening in de tweedelijns GGZ. Een ontwikkelproject*. Utrecht: Rutgers Nisso Groep.

5 Bijlagen

5.1 Registratieformulier PSTG

Registratie Seks & Gender Team GGZ				vanaf 2024	
Persoonsgegevens cliënt			Persoonsgegevens eventuele partner		
Geslacht cliënt (volgens EPD) 1 = Man / 2 = Vrouw / 4 = Anders			Geslacht partner 1 = Man / 2 = Vrouw / 4 = Anders / 3 = Geen partner		
Geboortjaar cliënt jjjj					
Geboorteland 99 = Onbekend					
In te vullen na intake bij seks & gender team					
Datum eerste gesprek dd-mm-jjjj					
Verwijzer					
11 Huisarts / poh-ggz 21 Soa-polikliniek / sense 45 GGZ in eigen instelling 46 GGZ elders 51 Justitiële hulpverlening 61 Polikliniek seksuologie in somatisch ziekenhuis 62 Somatisch specialist in somatisch ziekenhuis 63 Psycholoog / psychiater in somatisch ziekenhuis 64 Genderteam in somatisch ziekenhuis 88 Anders, namelijk:					
Hoofddiagnose volgens DSM-5					
501 A Neurobiologische ontwikkelingsstoornis: ASS 501 B Neurobiologische ontwikkelingsstoornis: ADHD 501 C Neurobiologische ontwikkelingsstoornis: Anders 502 Schizofreniespectrum- of andere psychotische stoornis 503 Bipolaire-stemmingsstoornis 504 Depressieve-stemmingsstoornis 505 Angststoornis 506 Obsessieve-compulsieve of verwante stoornis 507 Psychotrauma- of stressorgerelateerde stoornis 508 Dissociatieve stoornis 509 Somatisch-symptoomstoornis of verwante stoornis 510 Voedings- of eetstoornis			511 Stoornis in de zindelijkheids 512 Slaap-waakstoornis 513 Seksuele disfunctie 514 Genderdysforie 515 Disruptieve, impulsbeheersings- of andere gedragsstoornis 516 Middelgerelateerde of verslavingsstoornis 517 Neurocognitieve stoornis 518 Persoonlijkheidsstoornis 519 Parafiele stoornis 520 Overige psychische stoornis 521 Bewegingsstoornis of andere bijwerking van medicatie 522 Ander probleem dat reden voor zorg kan zijn		
(Belangrijkste) seks & gender probleem cliënt			Seks & gender nevenproblemen 00 = Geen nevenprobleem		
Advies na intake					
1 Nadere diagnostiek (nog geen behandeladvies) 2 Behandeling bij seks & gender team 3 Behandeling bij seks & gender team + behandeling elders 4 Behandeling elders 5 Terug naar verwijzer					

Codering seks & gender problemen - GGZ																																					
Problemen met het seksueel verlangen (zie ook 81)																																					
11	Verminderd seksueel verlangen (weinig of geen zin in seks)																																				
12	Seksuele aversie (angst voor/afkeer van seks)																																				
13	Overmatig seksueel verlangen (geobsedeerd door/verslaafd aan seks, etc.)																																				
18	Ander probleem met het seksueel verlangen, namelijk:																																				
Problemen met de seksuele opwinding																																					
21	Probleem met de subjectieve seksuele opwinding (geen, weinig intens, of maar kort aanhoudend gevoel van seksuele opwinding; erectie/lubricatie onaangetast)																																				
22	Erectie-/lubricatieprobleem (penis/vagina niet, niet voldoende, of maar korte tijd stijf/vochtig)																																				
28	Ander probleem met de seksuele opwinding, namelijk:																																				
Problemen met het orgasme																																					
31	Orgasme problemen (geen of vertraagd optredend orgasme)																																				
32	Voortijdig orgasme																																				
33	Anhedonisch orgasme (wel de fysiologische reacties horend bij het orgasme, maar geen of weinig intens orgasmegevoel)																																				
34	Ejaculatieprobleem (wel orgasme, maar geen, weinig krachtige, of retrograde ejaculatie)																																				
38	Ander probleem met het orgasme, namelijk:																																				
Seksuele-pijnproblemen																																					
41	Dyspareunie (pijn in de geslachtsdelen voor, tijdens, of na seksuele activiteit)																																				
42	Vaginisme																																				
43	Pijn in andere lichaamsdelen (voor, tijdens, of na seksuele activiteit)																																				
44	Verminderde gevoeligheid geslachtsdelen (weinig of geen gevoel in de geslachtsdelen voor, tijdens, of na seksuele activiteit)																																				
48	Ander seksuele-pijnprobleem, namelijk:																																				
50	Parafiele stoomis, namelijk:																																				
60	Genderdysforie																																				
Seksueel misbruik/seksueel geweld																																					
71	Problematiek van de dader																																				
72	Problematiek van het slachtoffer																																				
78	Ander seksueel misbruik-/seksueel geweldprobleem, namelijk:																																				
Seksuele ontevredenheid																																					
81	Over frequentie seksueel contact met partner																																				
82	Over aard seksueel contact met partner																																				
83	Over seksueel contact met derde(n)																																				
84	Over de eigen seksuele oriëntatie (homo/bi)																																				
85	Over het eigen uiterlijk																																				
86	Over het ontbreken van een partner																																				
88	Andere seksuele ontevredenheid, namelijk:																																				
91	Ander seks & gender probleem, namelijk:																																				
					<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Codering geboortelanden</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>11</td> <td>Nederland</td> </tr> <tr> <td>12</td> <td>Turkije</td> </tr> <tr> <td>18</td> <td>Rest Europa</td> </tr> <tr> <td>21</td> <td>Marokko</td> </tr> <tr> <td>28</td> <td>Rest Afrika</td> </tr> <tr> <td>31</td> <td>Nederlandse Antillen en Aruba</td> </tr> <tr> <td>32</td> <td>Suriname</td> </tr> <tr> <td>33</td> <td>Rest Midden- en Zuid-Amerika</td> </tr> <tr> <td>34</td> <td>Noord-Amerika</td> </tr> <tr> <td>41</td> <td>Indonesië/vm. Nederlands-Indië</td> </tr> <tr> <td>42</td> <td>Japan</td> </tr> <tr> <td>48</td> <td>Rest Azië</td> </tr> <tr> <td>51</td> <td>Australië, Oceanië</td> </tr> </tbody> </table>					Codering geboortelanden		11	Nederland	12	Turkije	18	Rest Europa	21	Marokko	28	Rest Afrika	31	Nederlandse Antillen en Aruba	32	Suriname	33	Rest Midden- en Zuid-Amerika	34	Noord-Amerika	41	Indonesië/vm. Nederlands-Indië	42	Japan	48	Rest Azië	51	Australië, Oceanië
Codering geboortelanden																																					
11	Nederland																																				
12	Turkije																																				
18	Rest Europa																																				
21	Marokko																																				
28	Rest Afrika																																				
31	Nederlandse Antillen en Aruba																																				
32	Suriname																																				
33	Rest Midden- en Zuid-Amerika																																				
34	Noord-Amerika																																				
41	Indonesië/vm. Nederlands-Indië																																				
42	Japan																																				
48	Rest Azië																																				
51	Australië, Oceanië																																				

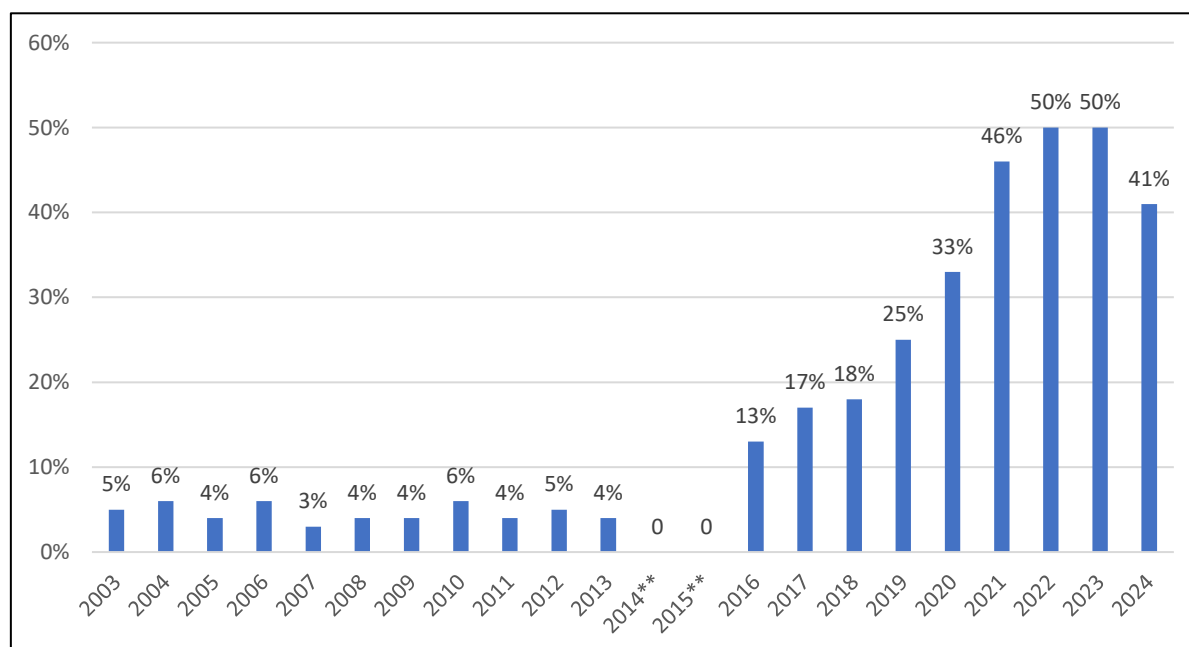
5.2 Aantal nieuwe cliënten

(n)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
PsyQ Den Haag*	126	142		196	165	195	171							109	107	76	65		118	122	110	81
PsyQ Utrecht				30	29			43	58	36	12			40	35	44	45	44	71	32	58	28
PsyQ Groningen**						167	55	64	23	19	21			87		42		112	117	49	98	80
PsyQ Heerlen							18	27	11	10	9											
PsyQ Leiden														42	14	17	14	52	34			
PsyQ Tilburg														17	14	12	15					
PsyQ Beverwijk																17	23	25	38	32	23	42
PsyQ Zaandam																22	51	65	73	90	111	100
PsyQ Goes																	41	12	19			
PsyQ Rotterdam																	110	119	91	133	157	104
PsyQ Almere																			11	28	25	39
Altrecht	40	43	46	46	48																	
Eleos-Midden					23	23																
Eleos-Noordoost					21																	
Emergis					79	36	65	33	78		84											
GGZ Eindhoven						26	44										83	63	41			
GGZ Ingeest						13	48	14														
GGZ Friesland							76	75	24		49											
Totaal	166	185	46	272	365	460	477	256	194	65	175			295	170	230	447	492	613	486	582	474

* Bij PsyQ Den Haag zijn de gegevens over 2018 en 2019 niet compleet.

** Bij PsyQ Groningen zijn de gegevens over 2022 en 2023 niet compleet.

5.3 Percentage nieuwe cliënten met genderdysforie*

* Het gaat hier om nieuwe cliënten met genderdysforie als belangrijkste seks & gender probleem.

** Over 2014 en 2015 zijn er geen gegevens beschikbaar.

5.4 PSTG-samenstelling

1. **Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven en de Kempen (GGzE), Eindhoven**
Contactpersoon: Christa Betz, maatschappelijk werker – VO / seksuoloog-NVVS
2. **PsyQ Almere**
Programma Seksuologie & Transgenderzorg
Contactpersoon: Nynke Chin-A-Fat, gezondheidszorgpsycholoog i.o. tot seksuoloog-NVVS
3. **PsyQ Beverwijk**
Programma Seksuologie & Transgenderzorg
Contactpersoon: Gertruud Borst, gezondheidszorgpsycholoog / psychotherapeut / seksuoloog-NVVS
4. **PsyQ Den Haag**
Programma Seksuologie & Transgenderzorg
Contactpersoon: Ineke de Groot, psychiater i.o. tot seksuoloog-NVVS
5. **PsyQ Groningen**
Programma Seksuologie & Transgenderzorg
Contactpersoon: Marjan van den Berg, arts / seksuoloog-NVVS
6. **PsyQ Leiden**
Programma Seksuologie & Transgenderzorg
Contactpersoon: Petra Leijdens, psychiater i.o. tot seksuoloog-NVVS
7. **PsyQ Rotterdam**
Programma Seksuologie & Transgenderzorg
Contactpersoon: Marise van der Linden, gezondheidszorgpsycholoog / seksuoloog-NVVS
8. **PsyQ Utrecht**
Programma Seksuologie & Transgenderzorg
Contactpersoon: Egbert Kruijver, maatschappelijk werker – VO / seksuoloog-NVVS
9. **PsyQ Tilburg**
Programma Seksuologie & Transgenderzorg
Contactpersoon: Linda Bellemakers, psycholoog (master seksuologie KU Leuven)
10. **PsyQ Zaandam**
Programma Seksuologie & Transgenderzorg
Contactpersoon: Jos Vroege, psycholoog / seksuoloog-NVVS

Bestuur PSTG:

Jos Vroege, PsyQ Zaandam, voorzitter
Christa Betz, Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven en de Kempen, lid
Gertruud Borst, PsyQ Beverwijk, lid

Coördinatie PSTG-registratie:

Hanneke de Graaf, Rutgers

